

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO DĖL ELEKTRONINIŲ FINANSINĖS
APSKAITOS DOKUMENTŲ TEIKIMO VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTAMS IR KITIEMS
SUBJEKTAMS, KURIE YRA PERKANČIOSIOS ORGANIZACIJOS, ATVEJŲ PROJEKTO
(TAP NR. 22-661) (TAIS NR. 22-3641(2))**

2022-04-26 Nr. NV-1100
Vilnius

Projekto rengėjas: Finansų ministerija.

Projekto tikslas: įgyvendinti 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliosiančias Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas – nustatyti tvarką, kad būtų palaipsniui pereinama prie elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo viešojo sektoriaus subjektams.

Dabartinė situacija: pagal nuo 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliosiančias Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas, Vyriausybės nustatytais atvejais viešojo sektoriaus subjektams ir kitiems subjektams, kurie yra perkančiosios organizacijos, teikiami tik elektroniniai apskaitos dokumentai ir šiuos dokumentus viešojo sektoriaus subjektai ir kiti subjektai, kurie yra perkančiosios organizacijos, priima ir apdoroja naudodamiesi informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis. Tai reiškia, kad Vyriausybės nustatyta tvarka subjektai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose, palaipsniui turi pereiti prie elektroninių apskaitos dokumentų teikimo, o viešojo sektoriaus subjektai ir kiti subjektai, kurie yra perkančiosios organizacijos, tokius dokumentus priimtų ir apdorotų naudodamiesi informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis.

Taip pat Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane nurodytas darbas: „Užtikrinti sąskaitų skaitmenizavimą viešajame ir privačiame sektoriuose, automatinį sąskaitų tvarkymą ir integraciją su ES valstybėmis narėmis, tobulinant e. sąskaitos sistemą, leidžiančią naudoti europinio standarto elektronines sąskaitas, sukuriant tam reikalingą reguliavimą ir diegiant organizacines ir technines priemones“, o Seimo rezoliucijoje pateiktas siūlymas: „Vyriausybei sukurti skaitmeninę ekosistemą, suteikiančią galimybių piliečiams, verslui ir viešajam sektoriui tikruoju ar beveik tikruoju laiku keistis duomenimis, o ne „suskaitmenintais dokumentais“, ir iki 2025 metų pereiti prie elektroninių sąskaitų, važtaraščių, elektroninių čekių, virtualių fiskalinių aparatų naudojimo“.

Projekto esmė: įgyvendinti įsigaliosiančias Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas:

Nustatyti tvarką, kad būtų palaipsniui pereinama prie elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo, siūlant:

- Nustatyti, kad iki 2023 m. gruodžio 31 d. subjektai galės neteikti elektroninių sąskaitų faktūrų, jeigu buvo sudarytos žodinės sutartys. Žodinės sutartys gali būti sudaromos, kai supaprastinto pirkimo (įskaitant ir mažos vertės pirkimus) sutarties vertė mažesnė kaip 5 000 eurų, taip pat kitais Viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, pavyzdžiui, atliekant ypatingos svarbos tarptautiniams renginiams organizuoti reikalingų prekių, paslaugų ar darbų supaprastintus pirkimus, diplomatinį atstovybių užsienio valstybėse supaprastintus pirkimus ir kt.;
- Nustatyti, kad iki 2024 m. gruodžio 31 d. elektroninių sąskaitų faktūrų galės neteikti tik fiziniai asmenys su viešojo sektoriaus subjektais sudarantys žodines sutartis, kurių vertė neviršija 1 000 eurų be PVM;
- Nustatyti, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. viešojo sektoriaus subjektams, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatymu nustatytus atvejus (mobilizacijos, karo ir nepaprastosios padėties atveju), teikiami tik elektroniniai apskaitos dokumentai.

Nustatyti tvarką dėl elektroninių sąskaitų faktūrų formatų. Nustatyti, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. sąskaitos faktūros teikiamos pagal Europos standartą (išskyrus nustatytas išimtis). Šiuo metu informacinėje sistemoje „E. sąskaita“ yra galimybė priimti dviejų formatų elektronines sąskaitas faktūras lietuviško standarto ir Europos standarto, atitinkančio Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą. Iki 2025 m. sausio 1 d.

sąskaitos faktūros formatas priklausys nuo susitarimo tarp sąskaitos faktūros teikėjo ir gavėjo. Siūlymu prisidedama prie Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane nurodyto darbo: „Užtikrinti sąskaitų skaitmenizavimą viešajame ir privačiame sektoriuose, automatinį sąskaitų tvarkymą ir integraciją su ES valstybėmis narėmis, tobulinant e. sąskaitos sistemą, leidžiančią naudoti europinio standarto elektronines sąskaitas, sukuriant tam reikalingą reguliavimą ir diegiant organizacines ir technines priemones“, nustatyti tvarką dėl elektroninių sąskaitų faktūrų formatų;

Nustatyti tvarką dėl elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo būdų. Siūloma nustatyti, kad ne vėliau kaip nuo 2025 m. sausio 1 d. Europos standarto elektroniniai apskaitos dokumentai teikiami per tarptautinės asociacijos PEPPOL tinklą – Europos Sąjungos valstybėse narėse veikiančią tinklą, skirtą viešiesiems pirkimams skaitmeninti. Projekto rengėjai nurodo, kad šio tinklo priemonių naudojimas skatins naudoti ES lygiu suderintą ne tik sąskaitų faktūrų, bet ir kitų su viešaisiais pirkimais susijusių dokumentų teikimo priemonę ir pažangesnių procesų diegimą subjektų veikloje. Siūlymu taip pat prisidedama prie aukščiau minėto Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane nurodyto darbo;

Siūlomi pavedimai Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui - informacinės sistemos „E. sąskaita“ valdytojui. Siūloma pavesti Nacionaliniam bendrųjų funkcijų centrui atlikti visus reikalingus veiksmus, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. subjektams, neturintiems sąsajos su PEPPOL tinklu, būtų sudarytos galimybės įvesti elektronines sąskaitas faktūras į informacinę sistemą „E. sąskaita“ nemokamai naudojant įprastus būdus ar mobiliąsias programėles (nuo 2025 m. sausio 1 d.) arba kitomis asmenims patogiomis priemonėmis. Taip pat siūloma Nacionalinį bendrųjų funkcijų centrą įgalinti iki 2023 m. liepos 1 d. patikslinti Informacinės sistemos „E. sąskaita“ nuostatus. Iki to laiko informacinė sistema „E. sąskaita“ veiktų pagal dabar galiojančius nuostatus. Projekto rengėjai nurodo, kad informacinė sistema „E. sąskaita“ bus skirta ne tik elektroninėms sąskaitoms faktūroms viešojo sektoriaus subjektams teikti ar priimti, bet ir apskaitos procesams automatizuoti, vidaus kontrolės priemonėms diegti, sąskaitoms faktūroms saugoti.

Pažymėtina, kad projekto rengėjai nurodo, kad projektu nustatomi reikalavimai viešojo sektoriaus subjektams administracinės naštos pokyčio subjektams nesukels, taip pat bus leidžiama į informacinę sistemą „E. sąskaita“ pateiktų elektroninių apskaitos dokumentų jas pateikusiam subjektui nebesaugoti. Projekto rengėjai darbo tvarka informavo, jog siūlymui, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. visi subjektai, dalyvaujantys viešuosiuose pirkimuose elektronines sąskaitas faktūras teiktų į IS „E. sąskaita“ nemokamai, įgyvendinti kasmet reikės 1 120 000 eurų.

Derinimas: neatsižvelgta į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymą, kad reikalavimas teikti elektronines sąskaitas faktūras pagal žodines sutartis, kurių vertė neviršija 1 000 eurų, nepriklausomai nuo to, ar sutartis sudaroma su fiziniu ar juridiniu asmeniu, įsigaliojotų tik sukūrus mobiliąją programėlę ir praėjus pereinamajam laikotarpiui. Finansų ministerija nurodo, kad kadangi galimybės mobiliosiomis programėlėmis pateikti elektronines sąskaitas faktūras aktualiausios būtų fiziniams asmenims ir siekiant greitesnio visų juridinių asmenų, nepriklausomai nuo sudaromų sutarčių vertės (nuo 2024 m. sausio 1 d.), ir fizinių asmenų (nuo 2025 m. sausio 1 d., bet ne nuo 2025 m. gegužės 1 d.) perėjimo prie elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo, į pasiūlymą neatsižvelgta.

Ministrės Pirmininkės patarėjas Rimantas Žylius projektui turi pastabų ir nurodo, kad:

- Projekto lydraštyje pateikiamas teiginys, kad perėjus prie elektroninių sąskaitų faktūrų rengimo ir teikimo bus reikšmingai prisidedama prie šešėlio mažinimo, kartu – prie tinkamo ir teisingo viešųjų finansų surinkimo, nėra argumentuotas ir yra galimai klaidingas;
- Projektu užtikrinama, kad bus sudarytos galimybės elektroninių apskaitos dokumentų duomenis įvesti naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis nemokamai neribotą laiką, tai yra bus skiriamos lėšos iš biudžeto. Projekto lydraštyje aiškiai nėra pagrįsta, kodėl informacinės sistemos „E. sąskaita“ išlaikymo kaštai turi būti finansuojami iš biudžeto.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė projektui turi techninio pobūdžio pastabų.

Atitikimas Vyriausybės programai: projektas prisideda prie Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane nurodyto darbo: „Užtikrinti sąskaitų skaitmenizavimą viešajame ir privačiame sektoriuose, automatinį sąskaitų tvarkymą ir integraciją su ES valstybėmis narėmis, tobulinant e. sąskaitos sistemą, leidžiančią naudoti europinio standarto elektronines sąskaitas, sukuriant tam reikalingą reguliavimą ir diegiant organizacines ir technines priemones“ įgyvendinimo.

Dalykinio vertinimo išvada: pažymėtina, kad svarstant Buhalterinės apskaitos įstatymo pakeitimo projektą, kuris įsigalios nuo 2022 m. gegužės 1 d., ir kurio pakeitimai įgyvendinami šiuo projektu, buvo akcentuojamas poreikis elektroninių apskaitos dokumentų pateikimą į informacinę sistemą „E. sąskaita“ padaryti nemokamą.

Projektas turi įsigalioti nuo 2022 m. gegužės 1 d.

Siūloma projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Tautvydas Brazdžiūnas

Tautvydas Brazdžiūnas, tel. +37070663807, el. p. tautvydas.brazdziunas@lrv.lt